

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за полицијског писара прве класе среза параћинског, Стевана Д. Спасића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза моравског округа нишког, Ређу Ђорђевића, цариника треће класе београдске царинарнице на Сави, по престанку;

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког, Тихомира Мијатовића, полицијског писара исте класе среза моравског округа нишког, по молби и за полицијског писара треће класе начелства округа рудничког, Драгољуба Тодоровића, полицијског писара исте класе начелства округа чачанског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. новембра 1908. године, у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Д-р Павлу Војтеху, лекару среза тамнавског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. новембра 1908. године у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу септембру 1908. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда у току месеца септембра извршено је у Србији:

1. Убиства	46
2. Нехотичних убиства	2

3. Покушаја убиства	40
4. Разбојништва	8
5. Силовања	3
6. Тешких телесних повреда	21
7. Паљевина	84
8. Опасних крађа	112
9. Злонамерних поништаја туђих ствари	21

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	42	или	91%
Нехотичних убиства	2	»	100%
Покушаја убиства	40	»	100%
Разбојништва	5	»	62.5%
Силовања	3	»	100%
Тешких телесних повреда	21	»	100%
Паљевина	9	»	10.7%
Опасних крађа	27	»	24%
Злонамерних поништаја туђих ствари	1	»	4.7%

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (21), затим помоћу *оштрог* (14), помоћу *туџог* (10) и *завлаивањем* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 23 случаја, у *освети* за 9, у *користољубљу* за 5, у *неморалним обудама* за 2, у *домакој распри* за 2, у *вршењу званичне дужности* за 2, у *одбрани имаовине* за 1 и у *љубомори* за 1 случај. За један случај узрок је непознат.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу јасеничком округа крагујевачког 3, у срезу бољевачком 3 (1 непронађено), у срезу моравичком 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу јабланичком 2, у срезу пчињском 2, у срезу мачванском 2, у срезу хомољском 2, у срезу прокупачком 2 (1 непронађено) и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, космајском, лесковачком, гужанском, крагујевачком, лепеничком, неготинском, кључком, поречком, копаоничком, ресавском, левачком, деспотовачком (непронађено), посаво-тамнавском, моравском округа пожаревачког, млавском, качерском, зајечарском, добричком, косаничком, ариљ-

ском и у варошима: Ђуприји (непронађено), Шапцу, Нишу и Пожаревцу.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: подгорском и брзопаланачком.

Покушаји убиства извршени су: у срезу космајском 3, у вароши Нишу 3, у срезу лепеничком 2, у срезу бањском 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2, у срезу бољевачком 2 и по 1 у срезовима: оба посавска, грочанском, колубарском округа београдског, јабланичком, гужанском, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, неготинском, крајинском, трстеничком, расинском, параћинском, левачком, алексиначком, моравском округа нишког, нишком, нишавском, јадранском, таковском, качерском, заглавском, косаничком, пожеићком, драгачевском и у вароши Београду.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу бољевачком 2 (1 непронађено) и по 1 у срезовима: брзопаланачком, расинском, параћинском, деспотовачком, млавском (непронађено) и зајечарском (непронађено).

Силовања су извршена по 1 у срезовима: лесковачком, расинском и ражањском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу космајском 2, у срезу темнићском 2, у срезу подунавском 2 и по 1 у срезовима: лесковачком, пчињском, гужанском, крагујевачком, лепеничком, неготинском, параћинском, бањском, лужничком, мачванском, посаво-тамнавском, хомољском, звишском, млавском и жичком.

Паљевине су извршене: у срезу крагујевачком 7, у срезу бољевачком 7, у срезу космајском 4, у срезу грочанском 3, у срезу трстеничком 3, у срезу параћинском 3, у срезу деспотовачком 3, у срезу мачванском 3 (1 пронађена), у срезу звишском 3, у срезу студеничком 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2 (1 пронађена), у срезу гужанском 2

(обе пронађене), у срезу лепеничком 2, у срезу бањском 2, у срезу посаво-тамнавском 2, у срезу орашком 2, у срезу жичком 2, у срезу моравичком 2 и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, тамнавском, масуричком (пронађена), јасеничком округа крагујевачког, неготинском, поречком, крајинском, ресавском, беличком, левачком, алексиначком (пронађена), сврљишком, белопаланачком, нишком, поцерском, хомољском (пронађена), голубачком (пронађена) млавском, љубињском, подунавском, зајечарском, добричком, косаничком, ужичком (пронађена), црногорском, рачанском, драгачевском, трнавском и у вароши Пожаревцу.

Вредност свих ових паљевина износи око 26.050 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 6 (3 пронађене), у срезу космајском 5, у срезу параћинском 5, у вароши Нишу 5 (2 пронађене), у срезу бољевачком 5, у срезу бањском 4, у срезу белопаланачком 4, у вароши Пожаревцу 4, у срезу орашком 4 (2 пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског 4 (2 пронађене), у срезу зајечарском 4, у срезу грочанском 3 (2 пронађене), у срезу крајинском 3, у срезу брзопаланачком 3, у срезу трстеничком 3, у срезу копаоничком 3 (1 пронађена), у срезу ресавском 3, у срезу голубачком 3, у срезу пожаревачком 3 (1 пронађена), у срезу косаничком 3, у срезу жичком 3 (1 пронађена), у срезу јабланичком 2 (1 пронађена), у срезу крагујевачком 2 (1 пронађена), у срезу лепеничком 2, у срезу беличком 2 (обе пронађене), у срезу мачванском 2, у срезу златиборском 2 (обе пронађене) и по 1 у срезовима: тамнавском, лесковачком (пронађена), пољаничком, пчињском, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), поречком, расинском, моравском округа нишког, сврљишком, јадранском (пронађена), посаво-тамнавском, хомољском, рамском, таковском (пронађена), качерском (пронађена), заглавском, моравичком и у варошима: Врањи (пронађена), Ваљеву и Прокупљу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 12.390 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу расинском 6, у срезу орашком 3, у срезу крагујевачком 2, у срезу лепеничком 2 (1 пронађен), у срезу сврљишком 2 и по 1 у срезовима: тамнавском, трстеничком, параћинском, бољевачком, црногорском и златиборском.

Поред изложених дела у току месеца септембра извршено је још у Србији и 13 самоубиства и то: у вароши Крагујевцу 2, у срезу подунавском 2 и по 1 у срезовима: тамнавском, бањском, лужничком, поцерском, посаво-тамнавском, качерском, тимочком, студеничком и жичком,

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* 5, *ватреним оружјем* 5, *тровоњем* 1, *оштрим оружјем* 1 и *скакањем у провалију* 1, а узроци њиховом извршењу леже: *у дугој болести* за 3 случаја, *у рђавом материјалном стању* за 1, *у душевном растројству* за 1, *у домаћој распри* за 1 и *у старости* за 1 случај. За шест случаја узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су по 1 у срезовима: лепеничком (тровоњем) и рамском (оштрим оружјем). За први случај узрок је домаћа распра, а другом је узрок непознат,

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Дететубиства	Нехотина убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	2	—	—	6	—	—	2	8	8	—	—	—
2	« ваљевски	2	—	1	1	—	—	—	3	2	1	1	—
3	« врањски	5	—	—	1	—	1	2	1	6	—	—	—
4	« крагујевачки	6	—	—	5	—	—	3	12	5	4	2	1
5	« крајински	3	—	1	2	1	—	1	3	7	—	—	—
6	« крушевачки	1	—	—	2	1	2	—	3	7	7	—	—
7	« моравски	4	—	—	2	2	—	3	9	10	1	—	—
8	« нишки	1	—	—	8	—	—	1	4	11	2	1	—
9	« пиротски	—	—	—	1	—	—	1	2	4	—	1	—
10	« подрински	4	—	—	1	—	—	2	6	4	—	2	—
11	« пожаревачки	5	—	—	2	1	—	3	7	12	—	—	1
12	« руднички	1	—	—	2	—	—	—	1	2	—	1	—
13	« смедеревски	—	—	—	—	—	—	2	3	8	3	2	—
14	« тимочки	4	—	—	3	3	—	—	8	10	1	1	—
15	« топлички	4	—	—	1	—	—	—	2	4	—	—	—
16	« ужички	1	—	—	1	—	—	—	3	2	2	—	—
17	« чачански	3	—	—	1	—	—	1	9	4	—	2	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—
	Свега:	46	—	2	40	8	3	21	84	112	21	13	2

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 17. новембра 1908. године АБр. 1300, у Београду.

СТРУЧНИ ЦЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

в) Трећи изузетак јесте основ подозрења из т. 5 § 121. За доказ тога основа подозрења довољна је сведоџба једног сведока или исказ повређеног.

Кад је реч о доказивању основа подозрења, онда је потребно дотаћи се још једног питања. То питање јесте: да ли се више основа подозрења могу доказати једним истим доказним средством, или се сваки од њих мора утврђивати засебним и различитим доказним средствима?

На овоме се питању морам задржати више но што он само по себи изискује због његовог рђавог решења од стране Касационог Суда.

Поводом једног конкретног случаја Апелациони и Касациони Суд су се разишли у гледиштима односно овога питања, јер докле је Апелациони Суд налазио да се једним доказним средством може доказати више основа подозрења, дотле је Касациони Суд и у својој општој седници од 3 јануара 1906 тврдио обратно.¹⁾ Касациони Суд је своју одлуку о томе, да се једним доказним средством (у конкретном случају признањем) не може доказивати више основа подозрења базирао на другом одељку § 237 налазећи, да би се другача одлука противила наведеном закону. Мотивишући оваку одлуку, Касациони Суд је даље резонувао: „да се признање извесних околности од стране оптуженог не може цепати на више делова и од сваког појединог дела стварати докази о засебним основима подозрења него се оно може само једанпут ставити на терет оптуженом за једну од околности које га терете.“

¹⁾ Бранич год. XII. 518.

Очигледно је, да је овако мишљење Касационог Суда у свему погрешно. То је, у осталом, и Апелациони Суд у својим противречностима потпуно и јасно доказао, да је необјашњиво, како је после тога Касациони Суд у општој седници могао остати при првом мишљењу.

Нетачно је то, да је доказивање више основа подозрења једним доказним средством противном другом одељку § 237, јер ово законско наређење никакве везе нема с доказивањем истинитости основа подозрења. Оно само говори о томе, каква треба да буде основ подозрења па да се узме за доказ. На име, оно наређује, да сваки основ подозрења мора у себи садржати нарочиту околност, т. ј. да мора почивати, на својој засебној чињеници, и да се, према томе, *једна околност* или *чињеница* може само *једанпут* узети у обзир и да она због својих разних односа не може дати више основа подозрења (о овоме више даље под 3). Од овога је сасвим одвојено и различито питање, чиме и како се може доказивати основ подозрења. О томе говори § 239, и ми смо раније видели да се основи подозрења могу доказати свима доказним средствима. Већ из тога, што закон није забранио, да се једним доказним средством доказује више основа подозрења, даје се извести да је то допуштено. Сем тога, не види се ниједан разлог, зашто да два основа подозрења не треба узети доказаним једним доказним средством, кад сваки од њих, сам за себе узет, и јесте и сматра се да је доказан. Необјашњиво је, дакле, зашто н. пр. кад оптужени признаје да је био на месту извршеног дела (т. 7. § 121) и да је имао оруђе којим је извршено кривично дело (т. 1 § 121), — зашто да и овај други основ подозрења није доказан признањем. Или зашто два сведока који су посведочили оба сад поменута основа подозрења сматрати сумњивим кад је реч о другом основу подозрења, зашто и тај други основ не узети за доказан тим двома сведоцима. Јер, кад се узме да је признање или да су сведоци сведока испуниле све услове за њихову вредност, онда се оне морају узети за пуноважне у оба случаја. Кад се признањем или двома сведоцима утврђују два основа подозрења, онда је сасвим јасно, да се једна иста околност или чињеница не узима два пута у обзир. Ту су две разне чињенице које дају два основа подозрења, а једно је само доказно средство којим се њихова истинитост доказује. — Најзад, овде не може бити ни речи о неком цепању признања или сведоцима сведока, као што то вели Касациони Суд, јер кад оптужени признаје две различите околности онда ту има два самостална признања а не делови једнога. Не треба да доводи у забуну то, што више признања долази од једног лица, па онда сва та поједина признања сматрати као делове једног. По тој логици, кад би оптужени признавао два различита кривична дела, не би се могло узети да је и друго дело доказано признањем. Колико би овако извођење било апсурдно, није потребно даље доказивати. — Из свега, дакле, јасно изилази, да се једним доказним средством може доказивати више основа подозрења.²⁾

2. У вези са захтевом, да основи подозрења морају бити доказани, стоји и захтев, да они *не смеју бити обеснажени нити у сумњу доведени ни одбраном оптуженог, ни супротним искуством или другим околностима које би оптуженог оправдале* (§ 239 одељак први, последња реченица). Према томе, ако н. пр. оптужени наведе основане разлоге са којих је у време учињеног дела био на месту његовог извршења, то ће основ подозрења из т. 7 § 121 изгубити доказну снагу.

Основ подозрења ће, дакле, отпасти увек, кад одбрана оптуженог доведе у сумњу везу, која мора постојати између основа подозрења и чињенице која је предмет доказа. Стога је потребно да оптужени буде саслушан о сваком основу подозрења. — Из тога, што закон говори још и о *супротном искуству* и *другим околностима* које би оптуженог оправдале, изилази да је суд и по званичној дужности позван да истражује све оно што би један основ подозрења могло обеснажити, и да све то подвргне својој оцени. Под супротним искуством и другим околностима, које би оптуженог оправдале, треба разумети такве околности које су управљене противу основа подозрења, и услед којих би, ако се докажу, ови последњи изгубили своју доказну снагу.

3. Сваки основ подозрења мора бити такав, да у себи садржи једну *нарочиту околност* или „постојатељство“ како то каже закон у другом одељку § 237. То значи да сваки основ подозрења мора почивати *на засебној чињеници*. Из овога, опет, изилази, да се једна околност или чињеница може само *једанпут* узети у обзир, и да она, због својих разних односа, не може дати више основа подозрења. Стога се у другом одељку §-а 237 и каже, да се све у §§ 121 до 123 закључно под једним истим бројем означене околности сматрају за један основ подозрења.

Ми смо видели (раније § 43) да поједини бројеви ових параграфа садрже више основа подозрења; тако н. пр. т. 1 § 121 садржи три, т. 3 садржи два основа подозрења и т. д. Ако се сад н. пр. докажу два основа подозрења из т. 1 § 121 и то: 1) да је оптужени у време извршења дела имао оно исто оруђе којим је дело извршено, и 2) да је начинио оруђе које може послужити за извршење кривичног дела, то се, поред свега тога, може узети само један основ подозрења, јер обадва долазе *под исти број* §-а 121. Више основа подозрења истог броја такви су, да сви долазе од једне исте околности, те се стога само један и може узети у обзир, па ма који од њих. У наведеном примеру код обадва основа подозрења добијамо исти закључак, који се изводи из исте околности или чињенице: да је оптужени имао оруђе, које је погодно за извршење кривичног дела.

Али не само да се основи подозрења који долазе под један исти број имају сматрати за један основ подозрења, већ и од више основа подозрења из разних бројева има се узети само један а не сви у случају, кад ти основи подозрења имају један извор, кад, дакле, сви у себи садрже исту околност, т. ј. кад сви произилазе од исте чињенице или околности. Ту се потпуно примењује наређење другог одељка § 237, да се једна чињеница или околност може узети само једанпут у обзир. Често седшава, да и једна иста чињеница или околност представља разне односе тако, да сваки од тих односа даје засебан основ подозрења. У таквом случају закон забрањује да се узме више основа подозрења стога, што сви они имају исту основицу, што сви почивају на истој чињеници. Захтев, по коме сваки основ подозрења мора у себи садржати нарочиту и засебну чињеницу, потпуно је оправдан, јер се на тај начин отклања опасност, да се из исте околности добије више основа подозрења, и да се тако врло лако дође до потребног броја основа подозрења за доказ кривичног дела.

Ово ће се још јасније видети из примера. Докаже се, да је оптужени у време извршења дела имао онај исти нож којим је дело извршено, што је основ подозрења из т. 1 § 121; за тим, да је тај нож нађен на месту на коме је дело извршено, што чини основ подозрења из т. 7. § 121; и нај-

²⁾ Овако мишљење заступају: *Kitka, Beweislehre* 411 прим. 1; *Rulf, Commentar* II 139.

зад, да је тај нож попрскан крвљу, што чини основ подозрења из т. 9 § 121. Овде, према другом одељку § 237, постоји један основ подозрења и то из т. 1 § 121 а не три, јер сви садрже у себи исту чињеницу или околност и то: својину ножа. Јер, кад би се узело да овде има три основа подозрења, онда би једна и иста чињеница или околност: својина ножа, била узета три пута у обзир, и она би дала три основа подозрења, што је противно другом одељку § 237. Међутим, могло би се узети, да постоје три основа подозрења у случају, кад би место ножа на месту извршеног дела била нађена која друга ствар оптуженог, н. пр. марама, и кад не би крвљу био попрскан нож већ друга ствар, н. пр. кошуља оптуженог. Овде постоје три разне чињенице или околности: својина ножа, својина мараме и својина кошуље, од којих се свака само једаред узима у обзир.

Овако се исто има узети да постоји један основ подозрења и у овом примеру. Ако су код оптуженог нађени предмети кривичног дела (основ подозрења из т. 8 § 121); за тим, ако је оптужени очевидно веће трошкове чинио но што му стање допушта (основ подозрења из т. 1. под в. § 122), и ако је он ствари, подобне предметима учињеног дела тајно или много нижом ценом од њихове праве вредности продавао (основ подозрење из т. 2 под в. § 122), — то се има узети да постоји само један а не три основа подозрења, јер би се у противном једна околност или чињеница: да је оптужени имао предмете кривичног дела, три пута узела у обзир.

Правило, да сваки основ подозрења мора у себи садржати нарочиту околност, односи се само на праве основе подозрења из §§ 121 и 122, а не и на непотпуне непосредне доказе из § 123, које је закон изједначио с основима подозрења. Према томе, може се на основу једне заклетке сведоштва (т. 2 § 123) и исказа једног саучесника (т. 4. § 123.) добити потпун доказ и ако искази обојице имају за предмет исту чињеницу: извршење кривичног дела од стране оптуженог.⁴⁾

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

Шта се не може узети у попис за извршење судских одлука?

(Објашњење § 471. судског поступка у грађанским парницама.)

I. Општа посматрања.

(НАСТАВАК)

8. На реду је сада да се на овом месту позабавимо питањем: да ли се и из државних ствари може вршити егzekутивна наплата, и да ли су и које државне ствари изузете од пописа?

Као што се зна, држава, као имовинско-правна личност (фискус), јесте носилац или субјекат приватно-правних одношаја, и у овоме погледу подлежи прописима грађанског законика (§ 19.), којим се регулишу приватно-правни одношаји. чији је начин судског остваривања прописан у закону о поступку судском у грађанским парницама (§ 1.). Као носилац приватних права она остварује, по правилу, своја приватно-правна потраживања по прописима грађ. судског поступка (§ 27. тач. в. грађ. суд. пост.), и по њима се и

онда поступа, кад је држава тужена страна у приватно-правном спору. Из тога онда следује, да се, у начелу, и у егzekутивном поступку има поступити према држави онако, како се и према другим дужницима поступа. То пак значи да се и државне ствари и приватно-правна примања^{7a)} могу у попис узети за извршење судске одлуке,⁸⁾ пошто законик о поступку судском у грађанским парницама не прави у томе погледу разлику између физичких лица и државе и осталих правних лица, већ само у § 1. садржи одредбу, да „овај законик прописује правила, по којима ће се приватна права,^{8a)} у грађанским парницама на суду тражити, бранити, доказивати, обезбеђивати, судити и *пресуђена извршивати*“. Кад, дакле, држава као парнична страна наплаћује своја потраживања према појединцима по прописима грађанског судског поступка, онда мора ове прописе респектовати и онда, кад она у парници подлегне, па се извршење пресуде против ње тражи. И у литератури ово је питање начисто изведено. Писци се, великом већином,⁹⁾ слажу у томе, да се и против државе има вршити егzekуција по прописима грађанског судског поступка [В. Pollak, System стр. 21. и сл.]. Међутим судска пракса у Аустрији стоји на гледишту, да држава не подлежи егzekутивној наплати, и ако се према њој може издејствовати по прописима грађан. суд. поступка осуда на плаћање дуга. То су гледиште заступали судови и пре доношења данашњег законика о поступку судском у грађан. парницама од 1896. године, кад је, дакле, важио стари законик, по коме је наш израђен, а и после доношења новог законика. Само пак питање није изрично регулисано ни у старом ни у новом закону, па, наравно, ни у нашем закону о поступку судском. Разлози судова за овако мишљење у главном су ови^{9a)}: Јавни интереси забрањују, да се допусти егzekуција против државе због новчаних потраживања, јер је новац у касама одређен за извесне циљеве, и кад би се он, противно своме опредељењу, употребио, на основу извршене егzekуције, за друго што, онда би то ометало државне послове; не може се, према томе, мислити, да је законодавац у одредби о извршењима хтео жртвовати ове државне интересе интересима појединих поверилаца, особито, што би ово жртвовање било с тога, да би поверилац одмах дошао до наплате, не обзирући се на прописе о издавању новца из каса. Против ових разлога сасвим уместо вели горе цитирани писац: држава се, по аустријском судском поступку, (а то исто важи, као што смо видели, и за наше право) појављује у парници као парнична страна, и кад има способности да то буде, онда је конзеквентно, да буде обвезник и у егzekутивном поступку. И ово је сасвим правично. Јер каке би велике користи отуда било, што би се држава могла тужити суду, кад се она не би могла у егzekутивном поступку принудити на плаћање по осуди.

^{7a)} Дакле не и она, која држава наплаћује не на основу некога приватно-правног односа, већ, као највиша власт, на основу јавно-правног односа. Не може се дакле узети у попис државно потраживање пореза, царина, новчаних казни и др., али може потраживање државно према другоме из уговора куповине и продаје, закупа, по тестаменту, поклону и др.

⁸⁾ У члану 177. Устава стоји, истина, да се само законом може државно имање отуђивати или оно и његов приход заложити или иначе оптерећити, али то важи само за вољна отуђења, залагања и оптерећења, која, дакле, држава хоће сама да предузме, а не и за *принудна*, као што је отуђење у егzekутивном поступку и стварање заложног права средством пописа — § 469. грађ. суд. пост.

^{8a)} А не казује се чија, дакле не означаје се само приватна права „појединаца“.

⁹⁾ Противно Neumann, Kommentar z. E. O. стр. 93.

^{9a)} В. Pollak, и. н. и. стр. 23.

⁴⁾ Rulf, Commentar, II 130.

кад би се, дакле, оставило држави на вољу: хоће ли по пресуди поступити или не. Држава би онда једном руком одузимала оно, што би другом давала, кад би се, истина, подвргла суђењу грађанских судова и прописима грађанског судског поступка, али не и егzekутивном поступку по истом закону. Како ће држава набавити новац, који је за исплату по пресуди потребан, не тиче се противног парничара пошто је то њена унутрашња ствар. Да по каткада државни послови могу бити ометени, ако нема новаца довољно у касама, а он се баш за рачун повериоца узати, није истина вероватно, али је могуће. Али из тога би пре свега само то следовало, да је од егzekуције слободан новац у касама а не држава; али ни то није тачно, да државни послови могу бити ометени, ако нема довољно новаца у касама због извршене егzekуције, јер неисплаћивање пресудом досуђеног дуга у истој је мери ометање државних послова, као и употреба узапћеног новца за друге циљеве. И шта смета држави да благајну упути на плаћање дуга, и да о овоме парничара благовремено извести? Нема сумње да се пописом и продајом узапћених државних ствари за рачун повериоца крњи државни углед, али то важи и за приватне дужнике, и тој непријатности крива је сама држава, која не испуњава своју обвезу по судској пресуди, и на тај начин игнорише своје судове, управо себе саму, а не повериоца, који тражи испуњење свога, државним судовима признатог, потраживања. У осталом и сам тај факат, што држава неће да испуни досуђено потраживање повериоцу, сам по себи, унижава углед државе, баш и да не дође до пописа и продаје државних ствари. Ово последње може само потенцирати већ постојеће унижење.

У државној имовини могу се разликовати две врсте ствари: једне су такве, да служе држави само за увећање њених прихода; од њих држава вуче користи, служи се њима и експлоатише их онако, као што би и приватно лице радило (§ 196. тач. 1. грађ. зак.), а друге су такве, да их држава као сопственик намењује *јавној употреби* или *служби*, не тражећи да отуда има поглавито материјалне користи.¹⁰⁾ У оне прве долазе на пр. државне зграде и остала непокретна добра и стока на овима, која она издаје под закуп или сама експлоатише, државне железнице и фабрике, а у ове друге: јавни друмови, јавни паркови, музеуми и галерије слика, државне зграде, у којима се налазе поједина државна надлештва и ствари у њима, које за отпављање званичне дужности служе,¹¹⁾ државно оружје и војничка спрема. Ове су друге ствари, док су намењене јавној употреби или служби, узете из правнога саобраћаја, оне су *res extra commercium*. На њих повериоца није рачунао, кад је ступао са државом у приватно-правни одношај, на основу кога је држава осуђена на плаћање дуга. Он није могао, са разлогом, помишљати да ће се из тих ствари за своју тражбину измирити, ако дође до егzekуције, особито, кад се има на уму, да је она прва државна имовина у сваком случају довољна за измирење поверитеља. Стоји у истини, да целокупна имовина дужникова служи као општа залога свима неосигураним повериоцима, али само она, која је отуђива, која је намењена циркулацији у правном саобраћају, а не и она, која је из саобраћаја искључена, те, докле је искључена, не

може се на друге преносити и у новац претварати. Природно је онда узети, да те ствари државне не могу бити предмет егzekуције, а с обзиром на § 380. грађ. суд. пост. ни предмет обезбеђења, те стога суд по званичној дужности треба да одбије тражено обезбеђење на те ствари и ако нису изрично изузете у § 471. Овде имамо однос сличан ономе, који постоји између држаоца једнога фиденкомисног добра (§ 465. грађ. зак.) и његових поверилаца. Као што се ови не могу измирити из самога фиденкомисног добра, већ само из његових прихода, и као што су они с погледом на ту околност кредитирали држаоца, исто тако и државни повериоци не могу тражити попис и пролају горе споменутих државних ствари, на које нису при давању кредита држави ни рачунали. Из свега овог следује, да се за рачун поверилаца државних могу узети у попис само оне државне ствари, које држава експлоатише онако, као што и приватна лица раде.¹²⁾ То што вреди за државу, има се применити и на обвезе и ствари општина, срезова, округа и других јавних корпорација.

9. Наш законик о поступку судском у грађанским парницама садржи и другу једну празнину у погледу ствари, које не би требало да подлеже егzekуцији. То су *црквене ствари*, дакле оне ствари, које су намењене вршењу божје службе и других верских обреда. Настаје сада питање: може ли повериоца, коме је црква осуђена да плати извесну суму новаца, тражити, и хоће ли извршна власт по том тражењу моћи узети у попис црквене ствари, ако, наравно, у смислу § 466. црквени заступници не одреде друге ствари за измирење повериоца? По аустријској одредби о извршењима од 1896. године (§ 250.), а и по старом аустријском грађанском судском поступку, те ствари нису подлежале егzekуцији. Исто тако наш пројекат закона о изменама и допунама главе XVIII грађ. суд. пост. изузима у § 512. ове ствари од пописа. Као што је речено, у § 471 те ствари нису споменуте као изрично од пописа изузете. Али ипак ја мислим да и оне не подлеже егzekуцији. Наше се правно осећање буну при помисли, да зеленаши могу из цркве продавати путире, крстове, иконе, кандила и друге црквене ствари те, осуђујући законодавца, што није у § 471. грађ. суд. пост. изрично те ствари изузео од пописа, тражимо друге законске прописе, којима би се тај поступак забрањивао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р Драг. Аранђеловић

¹²⁾ Нема сумње да је најбоље, да питања ове врсте буду изрично регулисана законом, што сада код нас није случај. Године 1879. донесена је је била допуна у § 471., која је као § 471. а. гласила овако: «Не може се никако извршење пресуде тражити: 1. из имања државног, покретног и непокретног и 2. из имовног права и примања државног». На тај начин било је искључено свако принудно извршење против државе, и њој остављено на вољу да дуг по пресуди плати. Та је пак допуна укинута 19. априла 1885. године, те сада имамо ово стање, у коме питање егzekутивне наплате против државе није у закону изрично регулисано. С обзиром на ту околност и важност самога питања унесени су ови, сасвим умесни, прописи у предлог закона о изменама и допунама грађ. суд. пост. главе XVIII о извршењу пресуда: § 512-за извршење не могу се узети у попис ове покретне ствари: 1. државне, окружне, среске и општинске ствари, које су намењене јавној потреби или служби; за тим за извршење не могу се узети у попис непокретна имања по пропису § 518. а на име 1. државна, окружна, среска и општинска имања, која су намењена јавној потреби или служби, а сматрају се као јавна добра; напоследку по § 625. изузето је од пописа државно, окружно, среско и општинско примање, које је законом намењено за подмиривање јавних потреба.

¹⁰⁾ Те ствари § 195. нашег грађ. зак. назива «свачије».

¹¹⁾ У погледу намештаја по државним надлештвима ваља такође разликовати ствари, које омогућавају отпављање званичне дужности, које су дакле намењене јавној служби (писаћи сто чиновника и писаћи прибор, ормани за акта и т. сл.), и ствари које су ради удобности и украса намештене (слике, прекобројне фотеље и др.). Ове друге могу се узети у попис.

МОДЕРНИ АМЕРИКАНСКИ СИСТЕМ ПОПРАВКЕ ОСУЂЕНИКА

(НАСТАВАК)

Замерке противу те теорије и праксе доста су велике. У време кад је д-р Хер посетио истражни затвор, било је 700 затвореника, који су сачињавали прави екстракт интернационалнога чикашкога злочиначкога света. Баш је тада било време заједничког бављења по ходницима; они су били прецуни затвореника, који су се гласно и весело забављали или разговарали са посетиоцима, одвојени од њих мрежом од жице. У то су се баш време тамо налазила три разбојника, који су на циничан начин извршили преко туце убистава. Кад су били на претресу пред поротницима, дичили су се просто својим злочинима, и као од шале признали су још неколико убиства више, него што им је стављено на терет. На опште чуђење ипак им је изречена смртна казна вешањем. Тек од кад је тим зликовцима изречена смртна казна одвојени су у засебне ћелије. Па и тиме није постигнуто потпуно изоловање, јер су ћелије ка коридору отворене или у најмању руку одвојене од њега.

Ко је често загледао иза зидова и врата казних завода, тај ће лако изгубити онај страх, који се често налази код лајика у погледу општења са осуђеницима и у опште о приликама у тим заводима.

Поменути директор завода, одушевљен је срећним оптимизмом, каквог ретко можемо наћи у скептичној Европи. Он се поноси тиме, да не мора да изриче никакве казне и да затвореници имају у њему поверења. Он каже овако: »Баш и ако ме затвореници не поздраве формално, ја ипак у погледу њихових очију видим да имају поверења у мени. Чиновницима су забрањена свака кажњавања и свако неучтиво понашање.

Исти директор заузима тај положај од 14 година на овамо. Противници таквога поступања са злочинцима карактеришу тај истражни затвор изразом: »велика школа за злочине«. У оправдање директору мора се поменути и то, да велики део кривице за такво поступање и евентуални неуспех лежи и у малом броју чиновништва које му стоји на расположењу.

Још једна ствар мора сваком посетиоцу пасти у очи и врло непријатно га дирнути. У многим таквим истражним затворима налазе се вешала у коме ћошку ходника који је у употреби затвореника. Електрична столица за погубљење уведена је само у мало држава, а већином се смртна казна извршује вешањем. Дању стоје вешала на очиглед затвореницима, а како ћелије нису заклоњене од ходника масивним вратима, већ честим гвозденим полугама, то се погубљење не може да сакрије од очију осталих затвореника. Кад су раном зором обешена она три поменута разбојника, сигурно је много затвореника гледало или слушало то позорје ужаса. Баш и најзатуцанији побор-

ник теорије застрашења неће заступати тај начин застрашења, кад се зна, да у тим заводима има, сем окорелих зликоваца, и таквих људи, који издржавају кратке казне због малих деликата.

* * *

Одвојено од области нарочитих казних завода стоје заводи за малолетнике. Американски судија увек има права да упућује у такве институције особе испод шеснаест година. С једне стране тамо треба да долазе злочиначка деца која су због својих казних дела изведена пред суд. Па ипак не мора бити потребни услов за то упућивање баш извршење каквог деликта. У те заводе могу слати у опште запуштена и за васпитање непогодна деца. Закон државе Пенсилваније говори о упућивању у те заводе оне деце која су »dependent«, »neglected«, »incorrigible« и »delinquent«. Тако се ту има посла не само са децом, које су судије према свом слободном уверењу могле послати и у казнене заводе, већ и са множином таквих дечака и девојчица, које су родитељи напустили, или чији родитељи нису у стању да их васпитају. Често и сами родитељи траже да им се деца приме у такве заводе.

Имена тих завода за малолетнике јесу већином »Reform-Schools« или »Industrial-Schools of Reform« итд. Они су делом државни, а делом под приватном управом. Добротворна и религиозна друштва и удружења много се посвећују тим проблемима. Какво је име таква су и уређења. То су »Reform-Schools« (поправне школе) у правом смислу те речи. У њима не влада туробни дух казних завода. Место ћелија ту су собе и сале за спавање, на прозорима нема решетки, а завод није опасан високим зидовима. Reform-Schools може се сравнити са заводима за принудно васпитање у Немачкој. Па ипак је израз »принудно васпитање« сувише општар и морао би се заменити називом »завод за старалачко васпитање«. Најбоље је, пак, упоређење са слободним васпитним заводима за децу у старости од седам до шеснаест година.

Деца се не загорчава њихово младалачко биће потискивањем свију дечијих радости и употребом и применом рада у циљу зараде. Многа су деца дошла у завод не извршивши никакав деликт, а многа и од оних, која имају на својој души какво казнико дело, извршила су га или у младалачкој лакомислености или су отишли на тај пут наговорени од стране родитеља. За то завод не треба да буде освета и казна; он треба да даде васпитање и поправку.

Тако долази у први ред школски карактер. За телесну негу брига је обично, да се купањем, гимнастиком и вежбањима разне врсте што боље развије нејако детиње тело; нису запостављени ни весели шпортови. Свако дете учи по какав занат. Нико не сме да изађе из »Industrial-Schools«, а да није добро научио какав било занат. Поред свега тога остављено је доста времена и за игру и дечије радости. Па ипак влада у тим заводима строга

дисциплина у погледу одржање реда. Јогуњство и леност никако се не трпе.

Упућивање у такве заводе по правилу се не врши на одређено време. Питомци се могу у најгорем случају држати у заводу до пунолетства (21 године). Ако пре тога времена даду знаке поправке и добро се владају, могу у току од једне до две године да буду отпуштени из завода привремено и да се предаду извесној фамилији на пробу. Ту живе као у потпуној слободи. Фамилија свакако има право и дужност надзора, и о владању и раду питомца извештава управу заводску све док не наступи коначно ослобођење од завода.

Начин и облик васпитања малолетника у многоме се изменио. Пређе су заводи за васпитање малолетника зидани често у великим варошима као велике грађевине, и у њих су малолетници интернирани. Ти се станови за масу деце не цене у последње време, већ се истичу Cottages-system или фамилијарни систем. У много, са свим одвојених зграда смештају се сада по 25 до 50 питомаца. На челу сваког таквог одељења стоји по један домаћин. Такви заводи заузимају много земљишта, по коме су расподељене поједине куће. Општи су само по правилу црква, школа, игралиште и т. слич. Ти се заводи подижу увек само у пределима где је здрава клима. Као што смо поменули, у њима нема ничега што може опоменути на казни завод. Кад који питомац побегне, убрзо га враћа у завод који суседни фармер, Али покушаји бегства су врло ретки, пошто је тон у заводима скроз и скроз свеж и весео, те не даје јаче дражи за бегство. Строгост и дисциплина су као у каквој фамилији, а не као у казном заводу.

Поједине су поправне школе удешене као дечје републике, као »Junior republics«. Тамо владају деца по угледу на американске републике. Она имају своје законодавне скупштине, бирају своје президенте, судије и полицијске органе из своје средине и зарађују сама својим радом. Васпитни се моменат примењује према умерењу недорасле младежи. Према назорима досадашњих управника тих завода, то је имало успеха. По себи се разумје, да управа завода има вид вишега надзора. Но ипак се од тога чини употреба само у преко потребним случајевима. Спољашње уређење тих завода обежава д-р Хер као одлично. Установа дечјега суда функционише добро. Многи изговори, којима би учитељи и васпитачи лако поверовали, не пролазе код дечјега суда, јер их другови лако ухвате у лажи и за то строже кажњавају. У осталом те »Junior republics« нису још изашле из оквира експеримената.

Као што смо поменули, систем казни није једнак у свима американским сједињеним државама. У једанаест држава постоји једна даља група завода, који се могу назвати *поправни завод за младе злочинце*. Овде се нема посла са поправним школама за децу. Ти су заводи одређени за одрасле, али ипак само за одрасле од 16. до 30. године. Границе старости нису потпуно једнолике. У неко-

лико држава почиње доња граница већ са 15. годином, или се пак горња граница свршује са 21. или 25. годином. Већину питомаца образују свуда такви људи, који још нису прешли 20. годину живота.

Дакле један даљи напредак у области класификације. Поред постојећих образује се особита група деликвената, и за њу се подижу нарочити заводи према особини карактера те групе. Поред „Reform-Schools“ за децу испод 16 година, долазе „Reformatories“ за младе злочинце, који су истина превалили детињство, али још нису достигли потпуну људску зрелост. Судији стоји до воље, да по својој одмерици упућује такве особе у казни завод или у поправни завод. При том служи као полазна тачка критеријум способности за поправку. Елементи који су способни за поправку, дакле такви, који нису раније осуђивани, треба да се упућују у „Reformatories“, „Остале особе осуђују се на „state prisons“ или „county jails“.

(свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Г. Тома С. Костић, учитељ из Црног Кала (срез лепенички) пита:

„Уздајући се у готовост уредништва, да даје обавештења на упућена му питања, слободан сам замолити га за обавештење у следећем:

Кад сам пре три године дошао за учитеља у ово место, биле су извршене (пре мога доласка) неколике крађе, а кривци остали непронађени. По закону, кад се кривац не пронађе оштећеном, накнађава штету општина, у којој је крађа извршена. Према томе општински је суд са одбором сада разрекао на све пореске главе прирез да би се ове крађе исплатиле, па и од мене траже прирез.

Пита м уредништво:

1. Да ли су суд и одбор општински урадили правилно, кад су и мене уврстили у списак и траже да и ја платим крађе, које су извршене у времену кад ја још нисам био постављен за учитеља у њиховом селу?

2. Да ли у опште по овом закону требају свештеници и учитељи да плаћају крађе? Јер не може се ни замислити, да ће свештеник или учитељ ићи у крађу, или ако би допова ухватили на делу, да га не би проказали.

Молим уредништво, да не мисли да између и мене с једне и суда и одбора општине с друге стране постоји каква свађа, те да је све ово урађено из свађе. Међу нама влада слога.“

— На ово питање одговарамо:

Систем колективне одговорности, који је проведен кроз наш закон о накнади штете учињене паљевином, поништајем и крађом, потиснут је законодавством скоро свију напредних земаља.

Он још постоји у Турској за извесна кривична дела.

Са гледишта, дакле, науке он би могао бити оглашен као несувремен.

Али како је он по сили прилика и обзирима целисходности озакоњен код нас, те више није питање о систему него о примени једнога позитивног закона, онда порез по овоме закону морају плаћати све пореске главе, које су се у општини затекле у доба, кад су учињена кривична дела, која су предмет наплате (чл. 22. пом. закона).

Према томе прирез овај морају плаћати и учитељи и свештеници, без обзира на то, што се не да претпоставити да су они учинили кажњиво дело или да су знали за кривца, па га нису проказали.

За дела, која су учињена раније, докле учитељи и свештеници у опште нису били житељи општине, која плаћа накнаду, не може се од њих тражити накнада јер за њих не стоји разлог, који у опште омогућава колективну одговорност, н. пр. да су или могли сами бити деликвенти или знати за ове па их прикривати, кад у доба извршења кривичног дела у опште нису били житељи дотичне општине.

II

Деловођа општине в. планске пита:

1. „По чл. 107. закона о непосредном порезу, не може се узети у попис, за дужни порез, кућа намењена становању земљорадника са плацем у величини до 20 ара, а по § 471. грађ. суд. пост. земљоделцу се не може узети у попис и за дуг продати поред пет дана земље, још и кућни плац до једнога дана орања.

На питање суда општине баточинске, односно благодјејања земљоделчевог из чл. 107. закона о непосредном порезу, уредништво је у бр. 42. „Полицијског Гласника“ одговорило:

„Чл. 107. закона о порезу јасан је у овом погледу. Он од пописа и продаје ослобођава само кућу и окућницу до 0.20. хектара, а остало имање не.

Та околност, што неки порески дужници немају окућницу ни 20 ари него мање, не ослобођава им остало земљиште, које је ван окућнице, макар да се укупно са њим тек намирује 20 ари.“

А на питање суда општине в. планске односно благодјејања земљоделчевог из § 471. грађ. суд. пост. у колико се оно односи на кућевни плац, уредништво је у бр. 44. „Полицијског Гласника“ одговорило:

„Обезбеђујући земљоделцу кућу с плацем до једнога дана орања, а сем тога још пет дана орања, законодавац је на тај начин изузео од пописа и продаје шест дана земље, без обзира где је ова.

Према томе, кад извештај земљорадник има под кућом свега пола дана орања, а ван ове пет и по, дакле укупно шест дана, онда му се ништа не може узети у попис и продати.“

Као што се из ова два законска прописа види, оба ова благодјејања земљоделчева истоветна су, јер и по чл. 107. закона о непосредном порезу не може се узети у попис за дужни порез плац кућни до 20 ари, и по § 471. грађ. суд. пост. не може се узети у попис за дуг плац кућни до једнога дана, што значи да плац не мора бити тачно 20 ари односно дан орања.

Међутим, уредништво је дало два одговора на два слична питања, која су у контрадикцији.

Поводом овога, ја сам потражио објашњења од неколико признатих правника: како се има разумети чл. 107. зак. о непосредном порезу, а како § 471. грађ. суд. пост. односно благодјејања земљоделчевог у колико се оно односи на плац кућевни, и они су ми сви одговорили: да се и § 471. грађ. суд. пост. има разумети исто онако, како је уредништво објаснило у бр. 42. „Полицијског Гласника“ односно благодјејања земљоделчевог из чл. 107. зак. о порезу, то јест, кад земљоделац има кућевни плац пола дана, а ван кућевног плаца пет и по дана онда оно пола дана може се у попис узети, пошто није саставни део кућевног плаца; дакле одговорили су ми противно објашњењу уредништва, које је штампано у бр. 44. Полицијског Гласника“.

Према овоме, да би се до правог разумевања § 471. грађ. суд. пост. односно благодјејања земљоделчевог у колико се ово односи на плац кућевни дошло; да не би било погрешака у неједнаком разумевању и примењивању овог законског прописа, ја молим уредништво, да поново узме у оцену питање суда општине в. планске, штампано у бр. 44. „Полицијског Гласника“, па да на исто да тачан и исцрпан одговор, како би се према том одговору могли у будуће и судови општински и полицијске власти управљати.

2. Кад један грађанин поднесе тужбу суду општинском по грађанској части и по тој тужби положи прописну таксу, па тај суд, који је ову тужбу примио, у току извиђаја спора буде изузет из законских узрока за извиђај и расправу овог спора, онда има ли право онај општински суд, који буде одређен за извиђај и расправу овог спора, да од дотичног тужиоца наплаћује понова прописну таксу.

— На ова питања одговарамо:

1. Одговори уредништва на ранија питања, која су овде истакнута, тачни су и у њима нема никаквих супротности.

Нема, велимо, јер ако су правници, које деловођа помиње, одиста наши: да између чл. 107. о непосредном порезу и § 471. грађ. суд. пост., нема никакве разлике, онда је то доказ да они ово питање нису довољно проучили, јер ова разлика постоји и огромна је, те баш у њој уредништво и налази разлога, да друкчије гледа на значај чл. 107. а друкчије на значај § 471. грађ. суд. пост.

Та, дакле, разлика, која је повод уредништву, да на ове две законске одредбе, које изгледају као истоветне кад се површно посматрају, гледа двојако састоји се у томе: *што* чл. 107. зак. о порезу, штити од продаје *само кућу и окућницу до 0.20* хект. и ништа више, а § 471. грађ. суд. пост. *пород окућнице од 1 дана орања још и пет дана орања (земље) која може бити ван окућнице.*

Према овоме, кад је у питању случај чл. 107. зак. о порезу, онда се од продаје могу ослободити само кућа и окућница до 20 ари и *ништа више*, јер је закон специјално ово ослободио, те у

опште не може бити места каквој замени земљишта, а кад је случај § 471. грађ. суд. пост. онда се привилегије простиру и на осталу земљу у границама 6 дана орања, те се због тога и може вршити замена и допуњавање.

Ово је тако очигледно и разумљиво, да у опште не може бити двоумљења.

Потврда за гледиште уредништва на значај § 471. пом. закона налази се у правилима г. мин. правде од 4. фебруара 1874. г. № 354, која су писана непосредно иза појаве самога закона о овом благодејању, где се изречно у т. 8. под б. вели: „ако земљодепац на другом месту не би имао пуних пет дана орања, већ би имао н. пр. 3 дана орања, а под кућом и око куће имао би плац од 3 дана орања, који он изван домаћаја куће ради, то у том случају задржаће му се цео овај плац, јер му закон даје право да може имати пет дана земље за себе и један под кућом и око куће.“

2. Таксе, о којима говори § 23. грађ. суд. пост., наплаћују се од *губеће стране*.

Губећа страна може се сазнати тек по свршетку спора а пре не.

Према томе и такса се не плаћа у напред него после свршеног спора, па ће и у овом случају суд који суди, наплатити таксу од осуђеног, јер она и иначе не припада ономе суду, који је само тужбу примио на због изузећа није ништа по њој радио, јер је надлежност прешла на други суд.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ОБЈАВА

Милан Марковић, земљодепац, судски бегунац, родом из села Великог Лаола, среза млавског, који има да одговара за више кажњивих дела, одметнуо је се испод власти у намери да и даље чини кажњива дела. Милан је стар 20 година, омалец, дежмекаст, округлога лица, носав, у лицу плав; од одећа има чакшире од суро-навичастог сукна, гуњ од жућкастог сукна, на глави црну шубару, а на ногама опанке. Наоружан је са карабином и револвером.

Начелство округа пожаревачког на основу чл. 8. и 9. закона о јавној безбедности и § 243. кривичног закона, позива Милана да се у року од (20) двадесет дана, од дана када ова објава изиђе у «Српским Новинама» пријави најближој судској или полицијској власти. Ако се у остављеном року не пријави ни једној власти, начелство ће га огласити за хајдука.

Бр. 19.599. Из канцеларије начелства округа пожаревачког, 11. новембра, 1908 године у Пожаревцу.

ПОТЕРЕ

Милутин А. Маринковић, осуђеник београдског казненога завода, родом из села Старог Ацбеговца, среза орашког, 15. овог месеца побегао је са осуде као слободњак у Топчидеру. Милутин је стар 39 година, висо-

ког раста, очију жућкасто-зелених, косе плаве, бркова риђих, на себи има црн сукнен гуњ, беле чакшире, на ногама опанке; од особених знакова има: а.) белегу од посекоштине, у облику праве линије, правца косог, величине 1 см., на другој фаланзи домалог прста, страни постеријорној; б.) белегу од посекоштине, у облику праве линије, правца косог, величина 1 см., на другој фаланзи средњег прста, страни постеријорној; в.) брадавицу длакаву, у величини зрна од пасуља, за 3 см. испод десног лоба; г.) две брадавице, длакаве, величине зрна од сочива,

у размаку 1 см., на левој јагодици; д.) слепоочну ћелавост и ђ.) по леђима и грудима има више брадавица разне величине. На осуди је био због опасне крађе, а осуђен је пресудом смедеревског првостепеног суда од 6. септембра 1906. године Бр. 24.885 на пет (5) година робије у лакој оку. Раније је још једном осуђиван 1893. године на двадесет година робије због убиства.

Износићи његову фотографију, позивамо све власти да га енергично потраже и пронађеног стражарно спроведу Управи београдског казненог завода с позивом на акт Бр. 6323.

Непознати крадљивац 13. овог месеца увукао је се у пскарицу Арсе Стаменковића, из Ниша и однео једно сандуче у коме је било 1000 динара. Акт начелства округа нишког Бр. 24.344.

Коста Стошић, родом из Турске, који је имао да издржи 182 дана затвора због кријумчарења, 13. овог месеца побегао је из притвора начелства округа врањског и до сада није пронађен. Коста је стар 38 година, средњег раста, у лицу плав, косе и бркова плавих, на себи има сукнено одело. Денеша начелства округа врањског Бр. 16630.

Марија Кудрановић, куварица, пре неколико дана извршила је крађу новца својој госпођи Кристини Максимовић, из Београда и по извршењу дела побегла. Крађу је извршила разбијањем шпар-касице у којој је било 70 динара и из једног сандука узела је једну књижицу, у којој су биле две новчанице од 10 динара. Марија је стара 30 година, средњег

раста, црномањаста, сува, у лицу бледа. Акт Управе града Београда Бр. 47.420.

Полицијске и општинске власти треба ова лица што живље да потраже.

КРАЂЕ СТОКЕ

Николи Првану, земљодепу из Бељаке, среза деспотовачког, ноћу између 6. и 7. овог месеца украђена су два вола. Један је во матор 4 године длаке сиве, ровашен у оба ува,

а други је матор 4 године, длаке шарене, без роваша. Денеша начелника среза деспотовачког Бр. 15267.

Тодору Николићу, земљодепу, из Лопашнице, среза нишавског, пре неколико дана украђен је један коњ и једно ждребе. Коњ је длаке затворено доратасте, матор 6 година, висок 138 см., са жагом изврнуто «П», а ждребе је маторо 3 месеца, длаке доратасте, лисасто. Акт начелника среза нишавског Бр. 15.334.

Радовану Петровићу, земљод. из Бавевца, среза посавског округа београдског, ноћу између 17. и 18. овог месеца украђена је једна кобила, матора 8 година, длаке доратасте, цветаста, у задње ноге путоногаста, са жигом «В». Денеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 15.654.

Пејчи Ђирићу, земљод. из Шљивовика, среза лужничког, 17. овог месеца украђена је једна крава, матора 5 година. Денеша начелника среза лужничког Бр. 8.915.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код **Милана Стојановића**, земљод. из Милатовца, среза хомољског, нађен је један мангун коњ, матор 8 година, длаке црне, цветаст. Денеша начелника среза хомољског Бр. 11444.